

Голові спеціалізованої вченої ради
Д 17.127.03 в Класичному приватному
університеті
Огаренку Віктору Миколайовичу,
доктору наук з державного
управління, професору

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата наук з державного управління

Гринчишина Сергія Сергійовича

на дисертаційну роботу **Заболотної Наталі Михайлівни** на тему:

**“Молодіжні організації як суб’єкт формування та реалізації державної
політики”,**

подану до захисту в спеціалізовану вчену раду Д 17.127.03

в Класичному приватному університеті

на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління

за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертаційної роботи. Молодіжна політика держави є складовою загальної цілісної концепції розвитку суспільства. Актуальність даної теми дослідження полягає в тому, що питання державної політики потребують особливої уваги. На сучасному етапі, враховуючи наявність активних соціально-економічних та політичних процесів в нашій країні, молодь активізує свою діяльність і своїми діями впливає на прийняття рішень на державному рівні. Незважаючи на багатоманітність конкретних обставин і факторів, виявлення загального, закономірного у проведенні державної

політики є важливим і необхідним для створення цілісної системи, здатної ефективно впливати на соціальне становлення та розвиток молоді.

Актуальність дисертаційної роботи Заболотної Н. М. посилюється необхідністю вдосконалення діяльності молодіжних організацій, створення реальних функціональних механізмів реалізації основних засад молодіжної політики у системі державного управління. Разом з тим актуальність дисертаційної роботи Наталії Заболотної підтверджується ще й її використанням в процесі досліджень у межах

Таким чином, дисертаційне дослідження Наталі Михайлівни Заболотної **«Молодіжні організації як суб'єкт формування та реалізації державної політики»** є актуальним, вирішує завдання науки державного управління щодо формування засад функціонування молодіжних організацій як суб'єктів формування та реалізації державної політики.

Ступінь обґрунтованості і достовірність основних наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Основні наукові результати дисертаційної роботи Н. М. Заболотної є достатньо обґрунтованими й підтвердженими участю автора в їх апробації та впровадженні в діяльності органів публічної влади, а основні положення, висновки і рекомендації, сформульовані авторкою, відповідають вимогам до дисертаційних досліджень, визначеним МОН України.

Щодо обґрунтування актуальності обраної теми. Актуальне наукове завдання державного управління щодо формування та розвитку молодіжних організацій, їх діяльності та залученні до управління державою у тексті дисертації розкрито комплексно, на основі сучасних методів наукового дослідження. Обґрунтованість представлених здобувачем наукових положень базується на аналізі інформаційно-нормативної бази, законодавчих актів України, вітчизняних і зарубіжних публікацій.

Щодо формулювання мети та завдань дослідження. Мета та завдання сформульовані логічно та за своїм змістом відповідають темі дисертаційного дослідження.

Щодо формулювання об'єкту та предмету дослідження. Предмет дослідження і об'єкт дисертаційного дослідження визначено вдало: існує пряма кореляція змісту між темою дисертації та предметом дослідження.

Щодо методів дослідження. Використання сучасних методів наукового пошуку свідчить про високий рівень володіння дисертанткою методологічними прийомами та засобами підготовки дисертаційного дослідження. Так, в основу методології дослідження покладено метод структурно-функціонального аналізу (метод системного аналізу); ретроспективний метод; порівняльний метод; сукупність методів соціологічного дослідження (інтерв'ювання, контент-аналіз, спостереження), статистичного аналізу; методи ситуаційного аналізу та метод екстраполяції.

Щодо наукової новизни. Традиційно, саме ця структурна частина дисертації привертає найбільшу увагу тих, хто знайомиться зі змістом даної наукової роботи. Обґрунтованими є такі пункти наукової новизни. Так, уперше в дисертаційному дослідженні:

- представлено поняття «молодіжна організація» як складну систему, основними елементами якої є молоді люди; вказана система має свою внутрішню будову і відповідні взаємозв'язки, виступає самостійним елементом більш складних систем і взаємодіє із зовнішнім середовищем;

- запропоновано під «суб'єктивністю молодіжних організацій» вбачати зумовлену суб'єктивними й об'єктивними чинниками здатність за допомогою власних ресурсів у взаємодії з іншими інститутами громадянського суспільства та органами влади брати участь у процесі вироблення державної політики з метою задоволення потреб різних верств населення, а не виключно молоді;

– виділено в контексті перспективних напрямів удосконалення і реалізації державної політики комплексний механізм її формування і реалізації, який включає роль молодіжних організацій як дієвих суб'єктів державної політики в Україні;

систематизовано :

– періодизацію сучасного етапу розвитку молодіжних організацій в Україні;

– для більш повного відображення взаємовідносин молодіжних організацій з органами влади їхню класифікацію доповнено ще одним (сьомим) типом – «організації-колабораціоністи (пристосуванці)», які визначено як такі, що співпрацюють з органами державної влади задля певних привілеїв, вигоди тощо;

– форми взаємодії молодіжних організацій з органами державної влади;

– уточнено понятійно-категоріальний апарат теорії державного управління через виокремлення складових поняття «молодіжні організації», що формується, здійснюється і оцінюється органами державного управління та громадськістю; конкретизацію поняття «державна політика» як ухвалене на конституційних засадах із залученням молодіжних організацій стратегічне рішення з чітким визначенням результатів, яке є засобом забезпечення суспільних потреб у тій чи іншій сфері і реалізується органами державного управління;

дістало подальший розвиток:

– поняття «державна фінансова підтримка»; розтлумачено через введення фінансово-економічних термінів для визначення різних видів такої підтримки молодіжних організацій органами влади, зокрема «субсидія», «субвенція», «дотація», «пільги», «заохочення»;

– досліджено ресурсне забезпечення молодіжних організацій та визначено можливі шляхи їх наповнення та взаємообміну, зокрема з іншими інститутами громадянського суспільства та органами влади.

Щодо першого розділу дисертації “Теоретичні засади системи підготовки осіб до здійснення політико-управлінської діяльності (стор. 35-87). На початку розділу автор досить слушно звертається до проблематики дослідження феномену підготовки до здійснення політико-управлінської діяльності в науковому дискурсі. Проведений аналіз змісту існуючих у межах державно-управлінської думки тлумачень категорій “особа, яка обіймає політичну (виборну) посаду”, “підготовка осіб до здійснення політико-управлінської діяльності” дозволив дисертанту сформулювати авторський погляд щодо предмету безпосередньої уваги, а також навести потенціали спеціальності 25.00.02. Також дисертантка цілком слушно звертає увагу на розгляд компетентностей осіб, які обіймають політичні (виборні) посади, узагальнює різні вихідні принципи і підходи щодо їх формулювання (стор. 68-70).

Щодо другого розділу дисертації “Формування механізмів публічного управління розвитком осіб, які обіймають політичні (виборні) посади ” (стор. 91-156) наведена авторське бачення структуризації механізмів підготовки осіб, які обіймають політичні (виборні) посади. Достатньо цікавою є думка авторки щодо базових механізмів підготовки політиків. Заслуговує на увагу позиція авторки щодо компетентнісного підходу у підготовці осіб до здійснення політико-управлінської діяльності.

Щодо третього розділу дисертації “Оцінювання стану системи підготовки осіб, які обіймають політичні (виборні) посади ” (стор. 160-216). Третій розділ розпочато з ретроспективного та компаративного аналізу підготовки фахівців до політико-управлінської діяльності. Надаються характеристики змісту та обґрунтування механізмів політичної соціалізації, професіоналізації. Дисертантка наводить визначення головних проблем

функціонування системи підготовки політиків в Україні (стор. 174-175) та звертає увагу на той факт, що відповідна підготовка здійснюється в межах спеціальності з публічного управління, суміжних спеціальностей у закладах вищої освіти.

Щодо висновків з дисертаційного дослідження (стор.424-429). За своїм змістом опрацьовані здобувачем висновки в цілому відповідають завданням та пунктам наукової новизни. Висновки відповідають змісту дисертаційного дослідження та мають певну наукову цінність.

Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих працях та авторефераті. Найважливіші теоретичні та практичні досягнення дисертантки викладені 9 наукових працях, зокрема в: 7 статтях в наукових фахових виданнях України та 2 публікації у журналах, які включені до міжнародних наукометричних баз, а також у достатній кількості тезах за матеріалами науково-практичних конференцій. Загальний обсяг опублікованого матеріалу – 302 сторінки, з яких основний текст – 212 сторінок. Таким чином, у наукових публікаціях і авторефераті повною мірою відображено основний зміст дисертації.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату. Оформлення дисертації та автореферату відповідає встановленим до відповідного рівня кваліфікаційних робіт вимогам. Зміст автореферату відповідає змісту дисертації та у достатньому обсязі висвітлює її основні положення. Дисертаційна робота в цілому відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління, зокрема таким його напрямом: цільові, функціональні, організаційні та інші складові механізмів державного управління на центральному, регіональному, галузевому рівнях, в різних сферах суспільного життя; цілі, завдання, функції держави, стратегії її розвитку як чинники формування та функціонування механізмів державного управління; державне регулювання розвитку країни, регіону, галузі; програми та механізми їх реалізації;

закономірності, принципи, концепції, моделі та тенденції розвитку державного управління на регіональному рівні тощо. Дисертаційна робота та автореферат до неї оформлені відповідно до вимог, які висуваються до відповідного різновиду робіт

Практичне значення дисертаційної роботи. Обґрунтованість отриманих Н.М.Заболотною результатів дисертаційного дослідження підтверджується їхнім впровадженням у практичну діяльність органів публічної влади.

Основні положення дисертаційного дослідження впроваджено в поточну діяльність Вінницької обласної державної адміністрації, її структурних підрозділів та районних державних адміністрацій Вінницької області. Зокрема пропозиції щодо формування та підвищення ефективності системи підготовки молоді до громадської активності та посилення інституційної спроможності молодіжних організацій області враховані у проекті Обласної цільової соціальної програми «Молодь Вінниччини» на 2016 – 2020 роки (довідка про впровадження від 15.10.2015 № 01.01-64/6966).

Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів Вінницької області видав і розповсюдив підготовлені дисертантом методичні матеріали для навчальних програм з розбудови партнерської взаємодії органів влади та молодіжних організацій, які мають як теоретичне, так і практичне значення для забезпечення участі молоді у формуванні та реалізації державної політики у відповідності до європейських стандартів та в контексті розбудови громадянського суспільства в Україні (довідка про впровадження від 12.10.2015 № 205).

Теоретичні положення й практичні рекомендації щодо інтеграції виховної роботи загальноосвітніх закладів, позашкільних навчальних закладів у систему підготовки молоді до громадської активності, сформульовані у дисертаційному дослідженні, враховані Вінницькою академією неперервної освіти під час підготовки навчальних планів та робочих анованих освітньо-професійних

програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників, зокрема оперативної школи методичної служби для методистів районних (міських) методичних кабінетів, які відповідають за виховну роботу та заступників директорів з виховної роботи (довідка про впровадження від 14.10.2015 № 198).

Результати проведеної автором роботи використовувалися в навчальному процесі Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України при викладанні дисциплін з підготовки фахівців з державного управління «Міжнародні організації та Україна», «Зовнішня політика України та інтеграція» та інші.

Основні положення та висновки дисертаційної роботи, крім того, можуть бути використані при підготовці навчальних та практичних посібників з підготовки державних службовців усіх рівнів та їх взаємодії з молодіжними організаціями.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації та автореферату. Як і кожне самостійно виконане наукове дослідження, дисертація не позбавлена суперечливих за змістом свого формулювання авторських узагальнень, окремі з яких є джерелом для виникнення дискусії. Позитивно оцінюючи виконане дослідження, вважаємо за доцільне висловити деякі зауваження і побажання:

1. Практичне значення результатів, отриманих у дисертаційній роботі, є безперечним базисом для залучення молодіжних організацій в державне управління, але при цьому авторка не конкретизує міжнародний досвід з окресленої проблематики.

2. Робота могла набути іншого рівня своєї практичної значущості за умови оформлення сформульованих пропозицій щодо напрямів вдосконалення механізмів державного управління системою залучення до політико-

управлінської діяльності молоді, наприклад, частини державної програми сталого розвитку на період до 2030 року відповідного змістовного спрямування.

3. Дисертантка дуже ретельно дослідила практичні аспекти розбудови партнерської взаємодії органів влади з молодіжними організаціями у Вінницькій області. Втім, робота була б більш цікавішою і набула практичного значення, якби Заболотною Наталією були надані приклади партнерської взаємодії молодіжних організацій з органами влади в інших регіонах України.

4. У другому розділі, досліджуючи ресурси молодіжних організацій, дисертантка акцентувала увагу на наявному у них потужному людському потенціалі, якому, однак, часто, як зауважила автор, для ефективної участі у процесі формування та реалізації державної політики не вистачає професійності та відповідних компетенцій. Хотілося б почути, яким чином Наталія Заболотна вбачає можливість підвищення професійності та відповідних компетенцій членів молодіжних організацій, особливо в період пандемії «Ковід-19».

Висловлені зауваження і побажання не применшують загальної високої оцінки рівня виконання дисертаційної роботи, її теоретичної цінності та практичної значущості.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Заболотної Наталі Михайлівни “**Молодіжні організації як суб’єкт формування та реалізації державної політики**” є самостійним, завершеним, логічним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, містить науково обґрунтовані теоретичні результати, наукові положення. Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам до докторських дисертацій. Робота оформлена у відповідності до вимог МОН України та Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, а її

автор заслуговує присвоєння наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

кандидат наук з державного управління,
заступник голови Обухівської районної ради
Київської області

Сергій ГРИНЧИШИН